

Villa Merchant (MiretS., *Itin. J. I*, 197; Huici I, 480); 1251: *Vilamarchant* (Huici I, 544 = MiretS., *Itin.* 216.3).

Altres dades podrien ser modernitzades. SSiv. (*Les Diòcesis Val. II*, 130) atribueix *Villa marxant...* Modernitzats en tot cas *Vilamarxant* en la Cròn. de Muntaner (cap. IX, ed. Casac. 130.19); *Vilamarchante* en la cita de 1279 que dóna Mtz. Fdo. (*DocValACA II*, 827) referent als béns que pretenia B. en el castell i vila de V.

1279: *Villamarxan*; 1280: *Vilamarxant* (*Rationes Decimarum Hisp.*); 1337: (*Vila*) *marxant* (*ACA*, reg. 862, f° 123); 1423: id. (*ibid.* 3120, f° 170); 1609: *Vilamarchant*, amb 240 cases de moriscos i 137 de cri. vells (Reglà, p. 10); en els censos de moriscos de 1563: 74 focs, el de 1572, 30, amb 20 cri.; i el de 1602, 126 focs mor. (Lapeyre, 48). Cf. Lz. Vargas II, 140; i SSiv. (*Nom.* 449-50).

ETIM. És indubtablement un compost aràbic: aquest format amb *marǧ* 'prat ufanós', 'horta aigualosa' que arribà a significar 'marjal, terres pantanoses': l'aràbic i el cat. *marjal* estudiats a fons en el *DECat.* v, 491-4.

Concretament *Vilamarxant* ve de *Ibn al-marǧāni*, format amb el dual d'aquest mot per *Ibn* (amb el paper de mer exponent semàntic) el de 'aquell (lloc) de', que és el paper que fa *ibn* en dotzenes de NLL (aquí mateix supra, *Vilafanet*, *Vilafilar*, *Vilamoncarro*, *Vilamargo*); havent donat *Vinal-marǧān* perduda la -l- es dissimilà en *Vilamarǧān* o *ǧān*.

La inspecció dels llocs en la meua enq. de 1962, acaba de mostrar clarament com els fets locals donen la millor prova de la justesa de la idea. En el poble distingeixen la seva horta en dues parts: la «Horta Major», al Nord i NE del poble (xxx, 107.18, *JGC* '04 × '34) i «La Horteta» (107.23), separades pel caseriu urbà. Totes dues són a la dreta del Túria i més enllà de la via fèrria, o sigui uns 2k5 a l'ESE. de les cases. D'ací el sentit de *Ibinal marǧān(i)* 'el de les dues hortes, de les dues marjals'.

La *ǧ* sorda es podria comprendre per la pron. apitxada, allí sens dubte molt primerenca: essent ja prop del límit lingüístic amb la zona xurra: on nasqué l'achipat, de Xiva, o apitxat. Però aquí hi ha el factor decisiu de l'ensordiment de la consonant -ǧ en posició final pron. *ǧ*. *PAlc.* escriu «*March*: lugar de *yerva*» amb *ch* (no *j* o *g*: 239.4). I en trobem una sèrie de comprovacions toponímiques: *Marxeqivir* (escrit dos cops), paratge del te. de Callosa, 4-6 k. al SE. de la vila; de *marǧ al-kēbīr* 'la gran marjal', escrit així —amb -zx— en dos docs. de 1771 i 1845, i pron. *marǧekivir* (Salvà, *Callosa*, pp. 47, 38), en una zona que ha distingit sempre *ǧ* de *ǧ* i bastants NLL cast. *Marchamalo*, *Marchagaz*, *El Marchal* (*DECat.* 493a42-44).

En fi, el nom en estudi es repeteix, però sempre *Vina-* (*Ibn-*) a Crevillent, en el de la partida i veïnat

de *marǧān*, que altres pronunciaren *marǧāb*, allí mateix (xxxvi, 147, 149), on es tracta també d'*al-marǧāni*, les dues 'marjals', pron. així mateix amb sorda *ǧ* en aquesta zona ben apartada de l'apitxat. Com es pot veure pel mapa que publiquem a l'art. Crevillent (vol. III), és vora les aigües de la vall que baixa de Carlí, 3 k. O. de la vila.

En va s'oposava a aquesta etim. Sanchis Guarnier en carta que envià el 1962, pretenent que *Vilamarxant* era un nom format amb *vila*, ll. VILLA. A despit del gran fet, i palpable, que els cpts. amb VILLA- són cosa del Princ., estranya al país valencià, sense altra excepció que els trivals *Vilafranca*, *Vilanova*, *Vilallonga*, calcats de llurs parions del Principat. Tots els altres resulten d'un arabisme com estem veient, o bé han conservat *Vina-* amb -n-, (quan no hi havia l'altra nasal dissimilant), com *Vinaròs*, *Vinatea*, *Vinalesa*. La menció *Vilamargén* de 1124, ens mostra el resultat d'una variant aràbiga: *ibn al-marǧāin* amb *ǧ* i en la forma del cas complement de dual en àrab clàssic.

Estranyament pensava SGuarnier que podia ser un nom en -ANUM del tipus dels noms de predi romà, com *Marǧā*, si bé ell mateix ja es feia l'objecció que aquests donen -en en el P. Val. ¿On s'és vist que aquests noms es combinin amb *Vila-*? (es diu *Vilaclarà*, *Vila-cornellà*, *Vila-bairé* etc.).

Aquí exhibia el nom de *Marxalenes*, la gran partida dels afores de València: com si vingués del llatí MARCELLUS. Bo: és *marǧ al-ain* 'la marjal de la deu'; nova confirmació de la norma *ǧ - rǧ > -rǧ* car el trobem documentat amb *ch* en 6 passatges del *Rept.*: *terra juxta Marchiliena --- in V.*» (Bof. 236.2), també *Marchilena* (71.7, 272., 2, 272. 11, 276. 11, 277.16, 277, 17).³

¹ Allí i pertot sense article: «*de V.*», «*de V.*». No he oït mai ni llegit enlloc més, la construcció de *la Vilamarxant* de Nicolau Primitiu en un article de *ACCVAl.* III, 57, 175. No crec que sigui sinó una arbitrietat, inspirada en els molts prejudicis del bo de Nicolau Primitiu.— ² Grafies amb -nt ja es troben en el *Rept.*: *Benident* 478; *Ceyrent* 479; *Beixent* (València) encara que hi predominen les formes en -n. També en el *Rept.* hi ha errades de còpia, com *Travacel* per *Travatel*, i formes secundàries com *Guadaleix* o *Guadalest* de GOTALISCUS.—³ La -a pot ser d'un 'nomen unitatis' 'aina.

VILAMONCARRO

Una de les séquies més importants de la rodalia de CastPn. 2-29 Ja s'ha exposat més detalladament a la M (l'art. *Mo- Mu-* de misc. mossàrab). Resulta de *Ibn al muqārrab* 'la de l'ofrena'. Es repeteix sense